

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych Sekcja ds. odwołań od decyzji zmniejszających wysokość emerytur i rent byłym funkcjonariuszom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Ewa Wronka

Protokolant: st. sekr. sądowy Edyta Prządka

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2019 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy T. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek odwołania T. K.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

z dnia 24 lipca 2017 r. nr KRW-1034416/VV

oraz o wysokość policyjnej renty inwalidzkiej

na skutek odwołania T. K.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

z dnia 24 lipca 2017 r. nr KRI-1034416/VV

- I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że T. K. ma prawo do emerytury policyjnej wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym z pominięciem art. 15 c ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego,

Strazy Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2019.288.j.t.) na zasadach jak przed dniem 1 października 2017 r.;

- II. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, iż T K ma prawo do renty inwalidzkiej policyjnej z pominięciem art. 22ª ust. 1 do 3 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2019.288.j.t.) na zasadach jak przed dniem 1 października 2017 r.;
- III. zasądza od Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie na rzecz odwołującego T K kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Ewa Wronka

Na oryginale właściwe podpisy
za zgodność z oryginałem świadczy

data i podpis

2019-09-20
Starszy Sekretarz Sądowy
Sądu Okręgowego w Warszawie

Ewa Wronka
Ewa Wronka

UZASADNIENIE

Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie decyzjami z dnia 24 lipca 2017 r., nr KRW 1034416/VV oraz nr KRI 1034416/VV (*decyzje w aktach rentowych - tom I a.s.*) dokonał ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej T K:

Wysokość emerytury policyjnej od 1 października 2017 r. określono na kwotę 2278,61 zł brutto. Dodatkowo do emerytury policyjnej przysługuje Odwołującemu dodatek pielęgnacyjny w wysokości 209,59 zł. Wysokość policyjnej renty inwalidzkiej natomiast została określona na kwotę 1000 zł brutto, do której również przyznano dodatek pielęgnacyjny w wysokości 209,59 zł.

W informacji dołączonej do decyzji dotyczącej policyjnej renty inwalidzkiej (nr KRI 1034416/VV - dalej: KRI) wskazano, że podstawą jej wydania był art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji (*Sygn. IPN BU 0218/3591 Nr 349241/2017*) z dnia 16 lipca 2019 r.

Podstawą zaś decyzji dotyczącej emerytury policyjnej (nr KRW 1034416/VV - dalej: KRW) był art. 15 c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy.

W świetle powołanych przepisów emerytura osoby, która w latach 1944-1990 pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. wynosi 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b oraz 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby luk okresów

równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4 ustawy, zaś w zakresie ustalenia wysokości renty inwalidzkiej, w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i została zwolniona ze służby przed dniem 1 sierpnia 1990 r. wypłaca się ją w kwocie minimalnej według orzeczonej grupy inwalidzkiej.

T. K. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika odwołał się od ww. decyzji i wniósł o zachowanie emerytury policyjnej oraz renty inwalidzkiej w wysokości ustalonej przed wydaniem zaskarżonych decyzji. Odwołujący wniósł nadto o zasądzenie od organu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (*k. 3, k. 50 a.s.*).

W uzasadnieniu odwołujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 15 c ust. 1 pkt. 1 i 3 w zw. z art. 13 b ustawy poprzez jego zastosowanie do okresu służby Odwołującego się od dnia 1 sierpnia 1951 r. do dnia 14 grudnia 1954 r., kiedy to po ukończeniu Państwowego Liceum Technicznego w Elblągu został na podstawie nakazu pracy nr DOSZ-2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951 r. (*k. 19 a.s.*) skierowany z dniem 1 sierpnia 1954 r. do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego traktowanego jako jednostka, o której mowa w art. 13 b ustawy emerytalnej.

W związku z tym obniżenie za ten okres służby podstawy wymiaru świadczenia do wysokości 0% oraz ograniczenie ustalonego świadczenia w związku z zastosowaniem art. 15 ust. 3 ustawy a także obniżenie za ten okres służby renty inwalidzkiej do wysokości minimalnego świadczenia według orzeczonej grupy inwalidzkiej zgodnie z art. 22a ust. 2 ustawy było zdaniem Odwołującego się 3nieuzasadnione albowiem podjął on służbę w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego nie w związku z podjęciem samodzielnej decyzji a na skutek przymusowego skierowania do pracy tj. na zasadzie porównywalnej ze skierowaniem do służby wynikającej z przepisów o powszechnym obowiązku obrony, o którym mowa w art. 13 c pkt 2 ustawy. Odwołujący podniósł, iż zgodnie z nakazem pod odpowiedzialnością wysokiej kary finansowej został zmuszony do podjęcia pracy od 1 sierpnia 1951 r. i jedynie ten okres spowodował obniżenie jego emerytury.

Dyrektor Zakładu Emerytalno – Rentowego MSWiA w Warszawie w odpowiedzi na odwołanie wniósł o łączne rozpoznanie odwołań oraz ich oddalenie w całości jako pozbawionych podstaw prawnych. Dodatkowo wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzje ponownie ustalające prawo do świadczenia i jego wysokości wydano na podstawie *Informacji o przebiegu służby /Sygn. IPN BU 0218/3591, Nr 349241/2017/* nadesłanej przez Instytut Pamięci Narodowej.

Ze wspomnianego dokumentu wynika, że Odwołujący w okresie od dnia 1 sierpnia 1951 r. do dnia 14 grudnia 1954 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w myśl art. 13 b ww. ustawy. W ocenie ZER ustalone fakty oraz obowiązujący stan prawny w pełni uzasadniają prawidłowość zaskarżonych decyzji, wobec czego żądanie wyrażone w odwołaniach jest pozbawione podstaw /k. 104 a.s./.

W piśmie z dnia 27 września 2018 r. (data prezentaty) Odwołujący podtrzymał swoje stanowisko oraz zgłoszone wnioski dowodowe. Ponadto oświadczył, iż nie występował do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z wnioskiem w trybie art. 8 a ustawy emerytalnej w przedmiocie wyłączenia stosowania art. 15 c wskazanej ustawy /k. 110 a.s./.

W dniu 18 marca 2019 r. (data prezentaty) T K złożył do tut. Sądu wnioski o wyznaczenie terminu rozprawy, który motywował trudną sytuacją materialną i rodzinną. Jak wskazuje, na jego utrzymaniu pozostaje dorosły bezrobotny i przewlekle chory syn. Opieki wymaga również schorowana małżonka Odwołującego, natomiast w związku z obniżeniem świadczenia emerytalnego nie jest w stanie zapewnić sobie i rodzinie utrzymania. Nadto T K ponownie podkreśla fakt, iż decyzje obniżające wysokość należnych mu świadczeń wydano tylko i wyłącznie w oparciu o okres pozostawania w stosunku pracy w związku z tzw. nakazem pracy. Wobec tego, jak zauważa, nie miał możliwości podjęcia samodzielnej decyzji z tym związanej /k. 419 a.s./.

Postanowieniem z dnia 27 czerwca 2019 r. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. sąd zawiesił postępowanie w sprawie. (k. 427 a.s.)

Powyższy przepis przewiduje bowiem możliwość zawieszenia postępowania przez Sąd, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym albo Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 roku, w sprawie o sygnaturze akt XIII 1 U 326/18, Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, czy:

- a) art. 15 c, art. 22 a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1 c w związku z art. 13 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity dnia 6 maja 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 708 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w związku (Dz. U. z 2016r. poz. 2270) z art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP- z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych, zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 11 września 1989r. skutkując ich dyskryminacją;
- b) art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego,

Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia.

Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym zostało oznaczone sygn. akt P 4/18.

W dniu 15 lipca 2019 r. (data prezentaty) T K wniósł zażalenie na postanowienie z dnia 27 czerwca 2019 r. (k. 437 a.s.)

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2019 r., na skutek zażalenia odwołującego się Sąd na podstawie art. 395 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie /k. 457 a.s./.

Dnia 9 września 2019 r. (data prezentaty) do tut. Sądu wpłynął wniosek odwołującego o wyznaczenie terminu rozprawy /k. 464 a.s./.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy w Warszawie ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się T K ur. 6 lipca 1930 r., po ukończeniu Państwowego Liceum Budowlanego II stopnia w Elblągu w 1951 r. otrzymał tytuł technika budowlanego. Po ukończeniu Liceum T K chciał kontynuować naukę na Uniwersytecie aby zdobyć niezbędną wiedzę i uprawnienia budowlane niezbędne do wykonywania pracy jako kierownik budów. Kontynuowanie nauki uniemożliwiło otrzymanie nakazu pracy, od którego nie mógł się on odwołać. W przypadku odmowy jego przyjęcia groziła mu duża kara finansowa. Po otrzymaniu nakazu pracy w dniu 20 czerwca 1951 r. Odwołujący tego samego dnia wystosował podanie do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego o zatrudnienie go w Warszawie na nie wyrażono zgody /k. 141 a.s.; zeznania w charakterze strony Tadeusza Kubickiego k. 477 i nast./.

Nakazem pracy nr 2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951r. Tadeusz Kubicki został skierowany do pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego /k. 19 a.s./. Zgodnie z tym nakazem odwołujący został skierowany do służby z dniem 1 sierpnia 1951 r. do Kwatermistrzostwa Urzędu Wojewódzkiego – Wydział Budowlany – Sekcja Inwestycji w Gdańsku, gdzie pełnił służbę do dnia 14 grudnia 1954 r. Podczas pracy w Wydziale Budownictwa został on skierowany do służby w 16 Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza gdzie nadzorował z racji posiadanych kwalifikacji budowę koszar na Westerplatte, hal montażowych do naprawy jednostek pływających oraz Strażnicy WOP w Jastarni i na Helu /zeznania w charakterze strony Tadeusza Kubickiego k. 477 i nast.; akta IPN sygn. IPN BU 0218/3591; Nr 349241/2017/.

Po upływie roku od chwili rozpoczęcia pracy Tadeusz Kubicki wielokrotnie składał wnioski o przeniesienie do Warszawy motywując to więzami rodzinnymi z rodziną w Warszawie gdzie chciał się przenieść i kontynuować naukę /k. 101; 230/. W rezultacie szef Urzędu Wojewódzkiego niszczył składane raporty, zaś Odwołującego zastraszał więzieniem /zeznania w charakterze strony Tadeusza Kubickiego k. 477 i nast./.

W tym okresie także, nosząc się z zamiarem zmiany miejsca pracy jak również celem kontynuowania rozwoju zawodowego w kierunku nabycia uprawnień budowlanych Odwołujący podjął dodatkowe zatrudnienie na ½ etatu w Wojewódzkim Biurze Projektów w Gdańsku oraz ukończył kurs inspektora nadzoru budowlanego robót sanitarnych i elektrycznych oraz inne kursy z zakresu budownictwa (k. 21 a.s., k. 76, 173, 176; zeznania w charakterze strony Tadeusza Kubickiego k. 477/.

W dniu 9 kwietnia 1954 r. Tadeusz Kubicki złożył raport, w którym złożył oświadczenie o trzymiesięcznym wymówieniu i zwolnienie go z pracy z dniem 31 lipca 1954 r. (k. 103, 228 a.s.) – zgodnie z upływem okresu nakazu pracy, na co otrzymał odpowiedź negatywną. W konsekwencji odwołujący starał się o przeniesienie do pracy w Warszawie drogą służbową (k. 230 a.s.; zeznania w charakterze strony Tadeusza Kubickiego k. 477 i nast./.

Z dniem 15 grudnia 1954 r. w wyniku czynionych starań Tadeusz Kubicki został przeniesiony służbowo do Warszawy do Departamentu

Inwestycji, gdzie pełnił służbę jako inspektor do dnia 31 grudnia 1956 r. tj. do dnia zwolnienia na własną prośbę.

W dniu 22 maja 1961 r. Odwołujący ponownie podjął zatrudnienie w resorcie spraw wewnętrznych, tym razem dobrowolnie w Departamencie Zdrowia i Spraw Socjalnych na stanowisku Inspektora ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy, gdzie pełnił służbę do dnia 30 czerwca 1986 r. (*k. 25 a.s.*). W związku z nabyciem uprawnień emerytalnych T : K z dniem 30 czerwca 1986 r. odszedł ze służby i przeszedł na zaopatrzenie emerytalne Zakładu Emerytalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych /bezsporne/.

Z dokumentów załączonych do akt oraz informacji IPN nie wynika w szczególności aby jego praca w spornym okresie polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Z zachowanych dokumentów nie wynika też, aby podjął on bez wiedzy i zgody przełożonych czynną współpracę z osobami lub organizacjami działającymi na rzecz niepodległości państwa polskiego /*okoliczności bezsporne, zeznania w charakterze strony T K k. 477 i nast.; załączone akta IPN sygn. IPN BU 0218/3591; Nr 349241/2017/.*

W związku z pogarszającym się stanem zdrowia T K został skierowany na komisję lekarską. Wojewódzka Komisja Lekarska zawiadomieniem nr 302/86 z dnia 23 czerwca 1986 r. uznała Odwołującego za całkowicie niezdolnego do służby i zakwalifikowała go trwale do III grupy inwalidztwa w związku ze służbą /*k. 24 a.s./.*

ZER MSWiA decyzją 15 sierpnia 1986 r. ustalił T K prawo do emerytury milicyjnej z uwzględnieniem zwiększenia podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa w związku ze służbą, którą pobiera od dnia 1 lipca 1986 r. Jednocześnie w związku z orzeczoną inwalidztwem ZER MSW ustalił Odwołującemu również prawo do milicyjnej renty inwalidzkiej /*decyzje znajdują się w aktach rentowych – tom I a.s./.*

Wobec korzystniejszego świadczenia z tytułu emerytury wypłata renty inwalidzkiej została zawieszona. Wojewódzka Komisja Lekarska zawiadomieniem nr 806/III/91 z dnia 19 lipca 1991 r., z uwagi na pogarszający się stan zdrowia zakwalifikowała Odwołującego do II grupy inwalidztwa z uwagi na ogólny stan zdrowia /k. 22 a.s./.

Decyzją z dnia 24 lipca 2017 r. nr KRW 1034416/VV o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej ustalono wysokość emerytury Tadeusza Kubickiego na kwotę 2278,61 zł brutto, a w wyniku decyzji z dnia 24 lipca 2017 r. nr KRI 1034416/VV o ponownym ustaleniu wysokości renty inwalidzkiej pomniejszono kwotę świadczenia z tytułu renty inwalidzkiej do kwoty 1000 zł brutto.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 16 sierpnia 2018 r. (data prezentaty) ZER uzasadnił wydanie zaskarżonych decyzji tym, że T. K. w okresie od 1 sierpnia 1951 r. do 14 grudnia 1954 r., na podstawie zatrudnienia w oparciu o tzw. nakaz pracy pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa w myśl art. 13 b ustawy.

Organ wskazał nadto, że informacja o przebiegu służby (*IPN, sygn. IPN BU 0218/3591; Nr 349241/2017*) jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy, zgodnie z art. 13 a ust. 5 ustawy, wobec czego stanowiła podstawę do wydania ww. decyzji.

W 2009r. na podstawie ustawy z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. nr. 24 poz. 145 z późn. zm./ odwołującemu się obniżono emeryturę policyjną. Wówczas Tadeusz Kubicki nie odwoływał się nie zdając sobie sprawy z konsekwencji /zeznania w charakterze strony T. K. k. 477 i nast./.. Obecnie T. K. wniósł odwołania od obu decyzji obniżających mu świadczenie emerytalne oraz rentowe.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w aktach rentowych oraz w aktach osobowych nadesłanych przez IPN, a także na podstawie zeznań odwołującego T. K. /k. 477 - 478 a.s./.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy w Warszawie zważył co następuje:

Odwołania T. K. należy uznać za zasadne.

Na wstępie należy wskazać, że otrzymywane przez T. K. od 6 lipca 1930 r. emerytura jak i renta należą do świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zależą przede wszystkim od okresu pracy i pobieranego za nią wynagrodzenia związanego z charakterem wykonywanych czynności oraz zajmowanym stanowiskiem. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika bezspornie, że T. K. rozpoczął pracę zawodową na podstawie nakazu pracy nr 2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951 r. i został skierowany do pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego.

Po ukończeniu Państwowego Liceum Budowlanego II stopnia w Elblągu w 1951 r. T. K. otrzymał tytuł technika budowlanego. Kontynuowanie nauki uniemożliwiło odwołującemu się otrzymanie nakazu pracy, od którego nie przysługiwało żadne odwołanie. Zgodnie z nakazem pracy odwołujący został skierowany do służby z dniem 1 sierpnia 1951 r. do Kwatermistrzostwa Urzędu Wojewódzkiego - Wydział Budowlany - Sekcja Inwestycji w Gdańsku, gdzie pełnił służbę do dnia 14 grudnia 1954 r. Podczas pracy w Wydziale Budownictwa Odwołujący był również kierowany do służby w 16 Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza gdzie nadzorował z racji posiadanych kwalifikacji budowę koszar na Westerplatte, hal montażowych do naprawy jednostek pływających oraz Strażnicy WOP w Jastarni i na Helu. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego tego samego dnia, po otrzymaniu nakazu wystosował pismo o zatrudnienie go w Warszawie co wbrew twierdzeniom pełnomocnika uczestnika postępowania nie dowodzi, że T. K. dobrowolnie podjął zatrudnienie w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego albowiem T. K. w toku całego

postępowania wskazywał konsekwentnie, że po zakończeniu szkoły średniej chciał podjąć naukę lub pracę w Warszawie ze względu na przebywanie tam jego rodziny.

Odnosząc się do charakteru prawnego otrzymanego przez Tadeusza Kubickiego nakazu pracy nr 2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951 r. w ocenie Sądu należy przede wszystkim stwierdzić, że został on wydany na podstawie ustawy z dnia 7 marca 1950r. o planowanym zatrudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych / Dz. U. z dnia 30 marca 1950r./.

Zgodnie z art. 1. ust. 1. Ustawy j.w. absolwenci średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych mogą być zobowiązani do pracy w zakresie swoich specjalności w oznaczonej instytucji państwowej lub samorządowej albo w innym oznaczonym uspołecznionym zakładzie pracy a w myśl ust. 2. czas trwania obowiązku, przewidzianego w ust. 1, nie może przekraczać lat trzech.

Ustawodawca stanowiąc wówczas w art. 5. ust. 1. ustawy, że obowiązek, przewidziany w art. 1 ust. 1 /czyli obowiązek pracy/ powstaje z dniem doręczenia absolwentowi nakazu. Dodatkowo zgodnie z art. 6. ust. 1. Ustawy nakaz określał zakład pracy, do którego kieruje się absolwenta oraz czas trwania obowiązku, określonego w art. 1 ust. 1, stosownie do potrzeb danego zawodu lub specjalności w granicach, ustalonych art. 1 ust. 2. Ustawodawca nie przewidział żadnego trybu odwołania się absolwenta od otrzymanego nakazu.

Jak wynika z powyższych zapisów ustawy o planowanym zatrudnieniu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych z dnia 7 marca 1950r. zatrudnienie absolwenta powstawało bezwzględnie w momencie doręczenia nakazu a nie w momencie zawarcia umowy o pracę – o ile do tego faktu doszło. Wskazuje również na to treść art. 12 ustawy, który stanowił, że stosunek pracy oparty na nakazie wydanym w trybie niniejszej ustawy podlega odpowiednio przepisom o umowie o pracę z tym, że prawo pracownika do rozwiązania stosunku pracy w drodze wypowiedzenia zawieszają się na czas trwania obowiązku pracy a Kierownik zakładu pracy na

podstawie art. 13 ust. 1 ustawy ma obowiązek zatrudnić absolwenta przez okres, wskazany w nakazie na stanowisku odpowiadającym kwalifikacjom absolwenta. Uregulowania te nie pozwalały absolwentowi na jakiegokolwiek kwestionowanie otrzymanego nakazu lub miejsca oraz czasokresu wykonywania pracy w tym trybie. Dodatkowo wówczas ustawodawca stwierdzał, że zgodnie z art. 14 ustawy kierownikowi zakładu pracy nie wolno było zatrudnić na podstawie umowy o pracę absolwenta podlegającego przepisom niniejszej ustawy przed wykonaniem przez niego obowiązku, określonego w art. 1 ust. 1, chyba że absolwent uzyskał zwolnienie lub odroczenie. Zawarta wbrew temu postanowieniu umowa o pracę była nieważna.

Powyższe zapisy przedmiotowej ustawy w ocenie Sądu w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy wskazują jednoznacznie na to, iż odwołujący się T K jako absolwent średniej szkoły zawodowej miał bezwzględny obowiązek podjęcia pracy w miejscu wskazanym przez nakaz z dnia z dnia 20 czerwca 1951 r. i wówczas przymusowo został skierowany do pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego. Tadeusz Kubicki, podobnie jak inni absolwenci średnich szkół zawodowych nie miał możliwości wyboru miejsca pracy i czasu rozpoczęcia zatrudnienia w miejsce np. kontynuowania nauki. Potwierdza to zdaniem Sądu niewątpliwie stanowisko T K wyrażone w odwołaniach, iż został zmuszony do podjęcia pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego wbrew swojej woli. Przemawia za tym również ówczesne stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w Postanowieniu Sądu Najwyższego - Izba Karna z 1954-04-12, sygn. II KO 3/54 dotyczące obowiązków absolwenta średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych gdzie stwierdzono, że :

I. użyte w art. 6 ust. 1 ustawy z dn. 7.III.1950 r. o planowym zatrudnianiu absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych (Dz.U. Nr 10, poz. 106) słowa: „zakład pracy do którego kieruje się absolwenta” należy rozumieć jako ścisłe określenie zakładu pracy, nie obejmujące podległych mu placówek terenowych.

II. Absolwent jest obowiązany podjąć pracę we wskazanym w nakazie pracy terminie w zakładzie, do którego został skierowany lub do którego został przeniesiony przez właściwego ministra (również Prezesa Centralnego Urzędu Szkolenia Zawodowego, Prezesa Głównego Urzędu Pomiarów Kraju, Prezesa Centralnego Urzędu Radiofonii).

III. Za uchylenie się bez uzasadnionej przyczyny od podjęcia pracy w zakładzie, do którego absolwent został w ten sposób skierowany lub przeniesiony, absolwent odpowiada na podstawie art. 16 ustawy z dn. 7.III.1950 r. o planowym zatrudnianiu absolwentów średnich szkół zawodowych i szkół wyższych (Dz. U. Nr 10, poz. 106); po zatrudnieniu go w zakładzie, do którego został skierowany lub przeniesiony w sposób określony w pkt 2 absolwent podlega przepisom ustawy z dn. 19.IV.1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy (Dz. U. Nr 20, poz. 168) /Legalis Numer: 666614; Miejsca publikacji: Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna i Izba Karna rok 1954, Nr 3, poz. 44/. Cytowane orzecznictwo judykatury w ocenie Sądu potwierdza jednoznacznie przedstawione wyżej ocenę dotyczącą charakteru nakazu i wskazuje bezspornie, że podjęcie pracy przez absolwentów w trybie powyższej ustawy było obowiązkowe, bezdyskusyjne a odmowa wiązała się z poważnymi konsekwencjami prawnymi, o czym poniżej.

Za brakiem dobrowolności podjęcia pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego przez T. K. ; zdaniem Sądu - przemawia również ustanowiona przez wskazaną wyżej ustawę odpowiedzialność karna zarówno kierownika zakładu pracy jak i absolwentów średnich szkół zawodowych oraz szkół wyższych w przypadku niewykonania obowiązków określonych w ustawie. Wynika to z art. 16 ustawy z dn. 7.III.1950 r. o planowym zatrudnianiu absolwentów średnich szkół zawodowych i szkół wyższych (Dz. U. Nr 10, poz. 106), który stwierdzał, iż ten kto bez uzasadnionej przyczyny wbrew obowiązkowi wynikającemu z nakazu (art. 5), uchylał się od podjęcia nakazanej pracy lub samowolnie ją porzucał albo przerywał jej wykonanie - podlegał karze aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 100.000 zł albo jednej z tych kar. Podobnie w art. 17

cytowanej ustawy kierownik zakładu pracy, który zawierał z absolwentem umowę o pracę albo zatrudniał go wbrew przepisowi art. 14 - podlegał karze aresztu do sześciu miesięcy i grzywny do 250.000 zł albo jednej z tych kar.

Podsumowując powyższe należy zważyć, że wolność polega na możliwości swobodnego postępowania przez jednostkę w każdej sferze jej życia, również tej związanej z wykonywaniem pracy zarobkowej, zgodnie z jej własną wolą. Przy ocenie pracy jako wartości szczególne znaczenie mają w tym zakresie również poglądy prezentowane w społecznej nauce Kościoła katolickiego. Zgodnie z nimi o wartości pracy stanowi jej podmiot, czyli człowiek zaś podmiotowość pracy jest uzasadnieniem dla prawa każdej jednostki do pracy. Zwraca się przy tym uwagę, że ma to być praca swobodnie wybrana, ponieważ człowiek musi mieć zapewnioną swobodę jej wyboru. Wobec powyższego wolność pracy powinna umożliwić człowiekowi nie tylko zaspokojenie potrzeb materialnych, ale wspierać jego wszechstronny rozwój. Pozytywna wolność pracy, według przeważających poglądów obejmuje z kolei decyzję o podejmowaniu pracy oraz możliwość jej realizacji, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w swobodnym dostępie do zatrudnienia i wyborze pracy. Swoboda dostępu do pracy wiąże się przede wszystkim z zakazem pozbawiania możliwości jej podjęcia, o ile tylko osoba, która chce ją wykonywać, posiada dostateczną wiedzę, stan zdrowia, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Z kolei na swobodę wyboru pracy składają się trzy zasadnicze aspekty: przede wszystkim odnoszący się do możliwości wyboru rodzaju pracy, podmiotowy a więc obejmujący swobodny wybór kontrahenta i przestrzenny czyli wiążący się ze swobodą decydowania o miejscu zatrudnienia /vide: Magdalena Paluszkiewicz – Wolność pracy osób Opubl. LEX/.

W ocenie Sądu w przypadku odwołującego w rozpoznawanej sprawie wszystkie te aspekty swobodnego i wolnego wyboru pracy nie zostały zachowane w związku z doręczeniem nakazu pracy nr 2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951r. kierującego T. K. do pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego nie w związku z podjęciem samodzielnej decyzji a na skutek przymusowego skierowania do pracy.

Reasumując w ocenie Sądu Okręgowego w świetle wówczas obowiązującego stanu prawnego oraz okoliczności sprawy brak jest podstaw do twierdzenia, że odwołujący się T K . dobrowolnie podjął służbę w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego w okresie od dnia 1 sierpnia 1951 r. do dnia 14 grudnia 1954 r., kiedy to po ukończeniu Państwowego Liceum Technicznego w Elblągu został na podstawie nakazu pracy nr DOSZ-2/1/51 z dnia 20 czerwca 1951 r. skierowany do Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego traktowanego jako jednostka, o której mowa w art. 13 b ww. ustawy emerytalnej.

Okoliczność ta ma istotne znaczenie przy ocenie prawidłowości zastosowania w przedmiotowych decyzjach przez organ rentowy ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin /tekst jednolity z dnia 6 maja 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 708 ze zm./ w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w związku /Dz. U. z 2016r. poz. 2270/ ze względu na ustanowiony tam wymóg i warunek aby funkcjonariusze, których dotyczyła zmieniona ustawa należeli do konkretnej grupy spośród wszystkich uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych osób, a mianowicie do osób, które pełniły "służbę na rzecz totalitarnego państwa". Podmioty, których dotyczy ustawa zostały bowiem przez ustawodawcę zdefiniowane w art. 13b ustawy nowelizującej gdzie określono, że niniejsza ustawa dotyczy funkcjonariuszy pełniących w okresie od dnia 22 .07.1944 r. do dnia 31.07.1990 r. w wymienionych w tym przepisie cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach „służbę na rzecz totalitarnego państwa”.

W art. 15c nowelizacji ustawy emerytalnej policyjnej przyjęto, że w przypadku osoby, która pełniła "służbę na rzecz totalitarnego państwa" i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 0% podstawy wymiaru - za każdy rok "służby na rzecz totalitarnego państwa" oraz 2,6 podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz 2-4 ustawy nowelizowanej. Wskazano w nowelizacji ustawy także, że przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1-3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio (art. 15c ust. 2). Emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 znowelizowanej ustawy, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13 b). Ustawodawca nadto wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przy czym w roku 2017 była to kwota 2 069,02 zł. Ta regulacja spowodowała, że przy ustalaniu wysokości emerytury funkcjonariusza faktycznie pominięte zostają okresy zatrudnienia poza służbą mundurową i inne, o których mowa w art. 14 policyjnej ustawy emerytalnej, które dotychczas doliczało się do wysługi emerytalnej i podwyższały one emeryturę o 1,3% podstawy jej wymiaru.

Ustawodawca, na mocy tej nowelizacji uchylił także wynikającą z dotychczasowego przepisu art. 15b ust. 2 zasadę, że w przypadku osoby, która pełniła służbę w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. odpowiednio stosuje się m.in. art. 15 ust. 4, stanowiący, że emeryturę podwyższa się o 15% podstawy wymiaru emerytowi, którego inwalidztwo pozostaje w związku ze służbą. Obecnie nowy przepis art. 15c ust. 2 stanowi, że odpowiednio stosuje się art. 14 i art. 15 ust. 1 – 3a , 5 i 6, przy czym emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli

okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b.

Na podobnych zasadach zostały obniżone również renty, w tym odwołującego się T K , a wprowadzona art. 22a ust.1 zasada zmniejszania świadczeń o 10 % podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa powoduje redukcję wysokości rent nawet do zera. Ustawa nowelizująca z 2016 r. wprowadziła także pewne wyjątki od zasady obniżania świadczeń, pomimo służby w organach na rzecz totalitarnego państwa wynikające z przepisów art. 8a, art. 15c ust. 5 i 6, art. 22a ust. 5 i 6, art. 24a pkt 4, 5 i 6.

W szczególności sankcja obniżenia świadczenia nie obejmuje tego funkcjonariusza lub członka jego rodziny, który udowodni, że przed 1990 rokiem bez wiedzy przełożonych podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego. Tadeusz Kubicki nie podnosił takich kwestii w toku niniejszego postępowania. Ustawa nowelizująca wprowadziła ponadto obowiązek organu rentowego podejmowania z urzędu postępowania w sprawie wydania decyzji ustalających na nowo wysokość świadczeń oraz ustaliła, że złożenie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji (art. 2).

Mając to na względzie zdaniem Sądu Okręgowego w tej sytuacji nie można pominąć faktu, że obecna treść przepisu art.13b istotnie odbiega od treści obowiązującego w tym zakresie poprzednio art. 15b ust.1 policyjnej ustawy emerytalnej i w związku z tym zmieniły się przesłanki stosowania ustawy wobec funkcjonariuszy. Kryterium formalne służby w określonych cywilnych i wojskowych formacjach zostało wzmocnione poprzez wskazanie, że jest to „służba na rzecz totalitarnego państwa”. Jest to nowe i dodatkowe kryterium a taka konstrukcja art. 13 b ust.1 policyjnej ustawy emerytalnej w sposób oczywisty nakazuje weryfikację, czy w przypadku pełnienia służby w wymienionych przez ustawodawcę instytucjach i formacjach mamy do czynienia ze „służbą na rzecz totalitarnego państwa” - jak słusznie wskazał Rzecznik Praw Obywatelskich w stanowisku w sprawie odwołań od decyzji

Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA obniżających z dniem 1.10.2017 r. świadczenia emerytalno-rentowe byłym funkcjonariuszom służb ochrony PRL z dnia 30.05.2019r. i z dnia 10.06.2019 r. / www.rpo.gov.pl/.

Odwołujący się Tadeusz Kubicki słusznie podniósł w uzasadnieniu odwołania, że ustawodawca na gruncie tzw. *drugiej ustawy dezubekizacyjnej* posługuje się pojęciem „służby na rzecz totalitarnego państwa” ale nie podaje definicji takiej służby, jedynie wprowadza katalog instytucji i jednostek, które należy traktować jako totalitarne.

Zdaniem Sądu jest to istotna okoliczność wymagająca szczególnej uwagi i rozważenia w świetle aktualnego stanu prawnego albowiem jest to jedyne kryterium stosowane przez ustawodawcę wobec uprawnionych do świadczeń na mocy ww. ustawy.

Zdaniem Sądu Okręgowego konieczne było zatem w niniejszej sprawie odniesienie się do tego pojęcia poprzez ustalenie przesłanek, które będą decydowały o jego ewentualnym zastosowaniu. Przedmiotowa ustawa zmieniająca z 2016r. nie podaje definicji sformułowania „służby na rzecz totalitarnego państwa” ani też nie wskazuje ewentualnych, innych reguł interpretacyjnych umożliwiających odkodowanie ustawowe tego pojęcia.

Poszukując wykładni tego kryterium należało podzielić w tym miejscu pogląd Rzecznika Praw Obywatelskich, że nowelizacji ustawy z dnia 16.12.2016 r. nie można czytać w oderwaniu od całego systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Uprawnione jest w tej sytuacji sięgnięcie do aktów prawnych polskiego porządku prawnego wprowadzających niniejsze sformułowania.

Nowa ustawa z 16 grudnia 2016 r. wprowadziła nowe, niewystępujące dotychczas kryterium dotyczące służby. Należy przypomnieć, że kryterium służby na rzecz przywracanie sprawiedliwości społecznej poprzez obniżenie emerytur wszystkim funkcjonariuszom służb i organów bezpieczeństwa, niezależnie od ich roli i pełnionej funkcji, było już przedmiotem poprzednich rozwiązań ustawowych przyjętych w 2009 r., w tzw. „pierwszej ustawy dezubekizacyjnej”.

Należy przypomnieć, że wówczas już obniżono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 31.07.1990 roku z 2,6% do 0,7% w związku z przyjęciem, że te prawa zostały nabyte niesłusznie. Sprawa decyzji wydawanych na podstawie tej ustawy trafiła przed Europejski Trybunał Praw Człowieka, a ten stwierdził, że przyjęte rozwiązanie było dopuszczalne - stanowiło kres przywilejom emerytalnym przysługującym członkom byłych komunistycznych służb bezpieczeństwa i zapewniło tym samym sprawiedliwość systemu emerytalnego w Polsce totalitarnego państwa.

Mając to na względzie w ocenie Sądu Okręgowego w obecnym stanie prawnym w rozpoznawanej sprawie należało odnieść się i uwzględnić treść innego aktu prawnego posługującego się tym sformułowaniem „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Jak wynika z analizy aktualnego stanu prawnego powyższe sformułowanie jest użyte jedynie w ustawie z dnia 18.10.2006r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów /Dz. U. z 2017 r. poz. 2186 ze zm./ zwanej dalej „ustawą lustracyjną” gdzie w preambule ustawodawca stwierdza, że „służba na rzecz totalitarnego państwa” to praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego, lub pomoc udzielana tym organom, polegająca na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”.

Skoro zatem sam ustawodawca nie definiował powyższego kryterium w znowelizowanej ustawie to korzystając z preambuły ustawy lustracyjnej wykładnia art. 13b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej powinna uwzględniać tę okoliczność, jest to bowiem jedyna istniejąca legalna definicja służby na rzecz totalitarnego państwa. Tylko taki sposób wykładni zapewnia realizację celu nowelizacji policyjnej ustawy emerytalnej, by ci, których służba nie była działaniem na rzecz totalitarnego państwa nie tracili w

sposób nieuzasadniony świadczeń albowiem gdyby ustawodawca miał inny cel, to nie wprowadzałby tej definicji, ale tylko wymienił jednostki organizacyjne – tak jak to zrobiono w 2009 r. Tylko przy takiej interpretacji ingerencja w prawo do poszanowania mienia i osoby będzie rozsądnie proporcjonalna do realizowanego celu. Zostanie wówczas osiągnięta „sprawiedliwa równowaga” pomiędzy wymogami interesu powszechnego społeczeństwa, a wymogami praw podstawowych przysługujących osobie.

Oznacza to jednak zdaniem Sądu Okręgowego, że po zmianach dokonanych drugą ustawą dezubekizacyjną nie wystarczy, że organ rentowy zmniejszając emeryturę lub rentę powoła się na pełnienie służby w wymienionych przez ustawodawcę cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach. Zdaniem Sądu Okręgowego musi ponadto wykazać, że była to służba na rzecz totalitarnego państwa, która według legalnej definicji zawartej w preambule ustawy lustracyjnej polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków zawodowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich tylko taki sposób wykładni art. 13b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej zapewnia spójność i logiczność obowiązującego w tym zakresie prawa oraz to, że działanie, które nie zostało zakwalifikowane przez samego ustawodawcę jako działanie na rzecz totalitarnego państwa, nie spowoduje nieuzasadnionego obniżenia świadczenia emerytalnego (rentowego). Tylko wskazana powyżej wykładnia art. 13b ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym zapewni również, że ingerencja w prawo do poszanowania mienia będzie miała charakter ingerencji racjonalnie uzasadnionej w rozumieniu art. 1 Protokołu Nr 1 do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Tylko w ten sposób również zostanie też zachowana systemowa spójność pomiędzy treścią art. 13b ust. 1 policyjnej ustawy emerytalnej, a treścią preambuły do ustawy lustracyjnej /www.rpo.gov.pl/. Sąd orzekający w tej sprawie w całości zatem podziela i uznaje za własne powyższe stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy należy przypomnieć, że podstawą decyzji dotyczącej emerytury policyjnej Tadeusza Kubickiego (nr KRW 1034416/VV – dalej: KRW) był art. 15 c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy z dnia 16.12.2016r. o zmianie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270).

W świetle powołanych przepisów emerytura osoby, która w latach 1944-1990 pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. wynosi 0% podstawy wymiaru – za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b oraz 2,6% podstawy wymiaru – za każdy rok służby luk okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4 ustawy, zaś w zakresie ustalenia wysokości renty inwalidzkiej, w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i została zwolniona ze służby przed dniem 1 sierpnia 1990 r. wypłaca się ją w kwocie minimalnej według orzeczonej grupy inwalidzkiej.

W informacji dołączonej do decyzji dotyczącej policyjnej renty inwalidzkiej T K /nr KRI 1034416/VV/ wskazano, że podstawą jej wydania był art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16.12.2016r. o zmianie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z Instytutu Pamięci Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowego Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – IPN - informacji (*Sygn. IPN BU 0218/3591 Nr 349241/2017*) z dnia 16 lipca 2019 r.

A zatem w świetle powyższego zdaniem Sądu pozostaje oczywistym, że w rozpoznawanej sprawie organ rentowy nie wykazał, że T K w czasie pracy w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego w okresie od dnia 1 sierpnia 1951 r. do dnia 14 grudnia 1954 r. podejmował jakąkolwiek działalność polegającą na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Organ rentowy nawet nie podnosił w toku sporu, aby takie zadania odwołujący się faktycznie realizował, stojąc na stanowisku, że każda służba w wymienionych przez ustawodawcę instytucjach i formacjach, potwierdzona informacją IPN jest służbą na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13 b ustawy j.w. co w ocenie Sądu nie było uprawnione w świetle rozważań poczynionych jak wyżej. Zdaniem Sądu jedynie tylko informacja IPN nie jest wystarczająca do zastosowania wobec funkcjonariusza znowelizowanej policyjnej ustawy emerytalnej.

Taki pogląd w ocenie Sądu Okręgowego jest oczywiście błędny i nie zasługuje na uwzględnienie również z tego względu, że nie każda praca lub służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego jest potępioną i objętą dyskredytacją, lecz jedynie ta, która polegała na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Ustawodawca dał temu wyraz odnosząc się w art. 13 b policyjnej ustawy emerytalnej do pojęcia „służby na rzecz totalitarnego państwa” zdefiniowanego w cytowanej wyżej preambule ustawy lustracyjnej jak wyżej wskazano:

Z tego też względu nieuzasadnione było przyjęcie za podstawę obniżenia emerytury i renty ubezpieczonego informacji IPN o przebiegu służby skoro jest ona dowodem jedynie zatrudnienia T K w instytucji wymienionej enumeratywnie w dodanym do ustawy art. 13b, zaś sama negatywna ocena skutków działalności organów, w których pełnił służbę na gruncie przepisu art. 13 b policyjnej ustawy emerytalnej nie daje

podstaw do obniżenia indywidualnie nabytych praw do świadczeń emerytalno-rentowych, a tym samym należnej mu policyjnej emerytury i renty. Należy przypomnieć, że Tadeusz Kubicki został skierowany w sierpniu 1951r. do Kwatermistrzostwa Urzędu Wojewódzkiego – Wydział Budowlany – Sekcja Inwestycji w Gdańsku, gdzie pełnił służbę do dnia 14 grudnia 1954 r. Podczas pracy w Wydziale Budownictwa został skierowany do służby w 16 Brygadzie Wojsk Ochrony Pogranicza gdzie nadzorował z racji posiadanych kwalifikacji budowę koszar na Westerplatte, hal montażowych do naprawy jednostek pływających oraz Strażnicy WOP w Jastarni i na Helu. W aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu wskazującego aby w tym okresie Tadeusz Kubicki zwalczał opozycję demokratyczną, związki zawodowe, stowarzyszenia, kościoł i związki wyznaniowe, łamał prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałcił prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli. Brak jest również jakiegokolwiek dowodu pozwalającego na przypisanie odwołującemu się winy w czynnościach podjętych podczas pracy w okresie 1951-1954.

W tej kwestii Krajowy Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 2/07 w wyroku z dnia 11 maja 2007r. /OTK ZU nr 5/A/2007, poz. 48/ stwierdził, iż „winę, mającą charakter indywidualny, a nie zbiorowy - należy udowodnić w każdym indywidualnym wypadku, co wskazuje wyraźnie na konieczność indywidualnego, a nie kolektywnego, stosowania ustaw lustracyjnych. To znaczy także, że należy zagwarantować (...) domniemanie niewinności do czasu udowodnienia winy”. Trybunał dodał ponadto, że „Demokratyczne państwo oparte na rządach prawa dysponuje wystarczającymi środkami, aby zagwarantować, że sprawiedliwości stanie się zadość, a winni zostaną ukarani. /...../ Musi natomiast respektować takie prawa człowieka i podstawowe swobody, jak prawo do należytego procesu, prawo do wysłuchania czy prawo do obrony, oraz stosować je także wobec tych osób, które same ich nie stosowały, gdy były u władzy”.

W przeciwieństwie do tego stanowiska zarówno druga jak i pierwsza ustawa dezubekizacyjna bezspornie akceptuje winę zbiorową. Winą zbiorową funkcjonariuszy, jako konsekwencja sprawiedliwości ustawodawcy

jest zaprzeczeniem sądowego wymiaru sprawiedliwości. Nazwanie organizacji służb specjalnych dawnego państwa realnego socjalizmu służbą na rzecz państwa totalitarnego prowadziłyby do braku indywidualizacji czynów i sprawców. Również ustawowe zdefiniowanie czasokresu państwa totalitarnego ma charakter arbitralny i opozycyjny wobec przemian historycznych PRL. Ustawodawca a priori założył, iż służba bezpieczeństwa była organizacją przestępczą.

W tych okolicznościach - zdaniem Sądu - opieranie się uczestnika postępowania Dyrektora Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie w decyzjach z dnia 24 lipca 2017 r., nr KRW 1034416/VV oraz nr KRI 1034416/VV i dokonanie ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej T. ... K. ... wyłącznie na podstawie otrzymanej z Instytutu Pamięi Narodowej Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN informacji /*Sygn. IPN BU 0218/3591 Nr 349241/2017/* z dnia 16 lipca 2019 r. było nieuzasadnione i musiało prowadzić do uchylenia zaskarżonych decyzji.

Ponadto należy wskazać, iż prawo do świadczeń i jego wysokość w przypadku T. ... K. ... została ustalona decyzją ZER MSW od dnia 1 lipca 1986 r. a zatem ponad 30 lat temu. Zaskarżoną decyzją ZER MSW ponownie ustalił odwołującemu się wysokość świadczenia traktując okres służby, tj.: od dnia 1 sierpnia 1951 r. do dnia 14 grudnia 1954 r. r. jako służbę na rzecz „totalitarnego państwa” i dokonując obniżenia wskaźnika podstawy wymiaru za ten okres do 0%, przy zastosowaniu dodatkowo ograniczenia kwotowego, o którym mowa w art. 15 c ust. 3 ustawy emerytalnej, mimo, iż dokładnie ten sam okres stał się już podstawą do obniżenia pobieranych przez odwołującego się świadczeń w 2009 r. po wejściu w życie tzw. pierwszej ustawy dezubekizacyjnej.

Należy zdaniem Sądu podkreślić, że w rozpatrywanej sprawie nie zostały ujawnione ani nowe dowody ani okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na wysokość świadczenia, a także nie wystąpiły inne przesłanki

pozwalające na ponowne ustalenie świadczenia określone w art. 33 ust. 1 ustawy emerytalnej, bowiem cały okres służby odwołującego się przed 1990 r. jak również jej aspekt historyczny był znany organowi emerytalnemu przy ustaleniu prawa do świadczenia w 1990 r. Tym samym, należy stwierdzić, że brak jest podstaw do ponownego ustalenia Tadeuszowi Kubickiemu wysokości świadczenia a zatem zaskarżona decyzja została wydana bez podstawy prawnej do jej wydania.

Dodatkowo odwołujący T . K w swoich odwołaniach podnosił, że przepisy ustawy z dnia 16.12.2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2016, poz. 2270) tzw. drugiej ustawy dezubekizacyjnej nie spełniają standardów zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższy zarzut również należy uznać za uzasadniony.

Odnosząc się do powyższego należy podnieść, że zgodnie z art. 67, art. 69, art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej obywatele mają prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Z przepisów tych wprost wywodzi się prawo obywatela do emerytury, prawo do renty inwalidzkiej oraz prawo do renty rodzinnej. Normy Konstytucji RP w tym zakresie są konkretne i nie pozwalają na pozbawienie uprawnionych świadczeń emerytalno-rentowych, ani na ich obniżenie poniżej poziomu minimum egzystencji. Nadto, Konstytucja w art. 42 i art. 45 ust. 1 wprost zakazuje traktowania jednostki jak skazanego - dopóki jej wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu, zaś w przypadku przedmiotowej regulacji, ustawodawca zastosował zbiorowe represje karne bez przeprowadzenia postępowania sądowego i bez możliwości obrony. Powyższe normy Konstytucji są na tyle precyzyjne i bezwarunkowe, że umożliwiają ich

zastosowanie również na gruncie spraw emerytalno-rentowych, których dotyczy druga ustawa dezubekizacyjna.

Należy zauważyć, że prawo do zabezpieczenia społecznego na wypadek niezdolności do pracy lub po osiągnięciu wieku emerytalnego jest podstawowym prawem człowieka. Na tle systemu zabezpieczenia społecznego, system zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych stanowi szczególny rodzaj ustawowego „przywileju”, z punktu widzenia osób objętych powszechnym systemem emerytalnym i stanowi prawo do zachowania realnej wartości świadczeń emerytalnych i rentowych a nadto jest indywidualnym prawem podmiotowym, które podlega ochronie /wyrok TK z dnia 3 marca 2015 r, sygn. akt K/39/13/. Niewątpliwie ustawodawca w art. 31 ust. 1 Konstytucji RP dopuszcza możliwość wprowadzenia ograniczeń w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw niemniej jednak musi przemawiać, za tym konieczność ochrony innych praw lub wolności czego w tym postępowaniu nie wykazano.

Konstytucja RP w przepisie art. 2 wyraża ponadto trzy odrębne zasady konstytucyjne: państwa demokratycznego, prawnego i sprawiedliwości społecznej. Zasady te są ze sobą ściśle powiązane funkcjonalnie oraz treściowo /Konstytucja RP red. M. Safian. Borek 2016 wyd. 1/.

Dla normatywnej klauzuli państwa prawnego podstawowe znaczenie ma zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Jest ona - jak podkreślano w wielu orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego - oczywistą cechą demokratycznego państwa prawnego, bowiem demokratyczne państwo prawne oznacza państwo, w którym chroni się zaufanie do państwa i stanowionego przez nie prawa. Zasada ta oznacza przede wszystkim konieczność respektowania praw słusznie nabytych i ochrony interesów w toku /orzeczenie TK z 2 marca 1993 r. K/92/. Zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, zwana też zasadą lojalności państwa względem obywateli wyraża się w takim stanowisku i stosowaniu prawa „by nie stawało się ono swoistą pułapką” dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, iż nie naraża się

na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem będą także w przyszłości uznawane przez porządek prawny /wyrok TK z dnia 7 lutego 2001 r. sygn. akt K 27/00; wyrok TK z 14.6.2000 r., sygn. P 3/00, OTK 2000, Nr 5, poz. 138; wyrok z 19.11.2008 r., sygn. KP 2/08, OTK-A 2008, Nr 9, poz. 157; wyrok z 20.1.2009 r., sygn. P 40/07, OTK-A 2009, Nr 1, poz. 4; wyrok z 24.2.2010 r., sygn. 6/09, OTK-A 2010, Nr 2, poz. 15; wyrok TK z 14.6.2000 r., P 3/00, OTK 2000, Nr 5, poz. 138; wyrok TK z 2.4.2007 r., SK 19/06, OTK-A 2007, Nr 4, poz. 37/.

Zasada zaufania obywatela do państwa stała się również podstawą konstytucjonalizacji zasady *lex retro non agit*. Bardzo ważną dla normatywnej treści klauzuli państwa prawnego jest także zasada ochrony praw słusznie nabytych. Waga tej zasady wynika przede wszystkim ze sposobu, w jaki oddziałuje ona na prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne oraz prawa wynikające wyłącznie z ustaw. Konstytucja RP pozostawia ustawodawcy szeroki zakres swobody w kształtowaniu treści tych praw. Zawężeniem tej swobody jest zasada ochrony praw słusznie nabytych. Ustalając znaczenie tej zasady, TK stwierdził, że „zasada ochrony praw nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym.” W wyroku z 24.2.2010 r. sygn. K 6/09 /OTK-A 2010, Nr 2, poz. 15/ Trybunał Konstytucyjny zaznaczył, że „Ocena zasadności zarzutu naruszenia zasady ochrony praw nabytych wymaga rozważenia, czy wprowadzone ograniczenia znajdują podstawę w innych normach, zasadach lub wartościach konstytucyjnych; czy nie istnieje możliwość realizacji danej normy, zasady lub wartości konstytucyjnej bez naruszenia praw nabytych; czy wartościom konstytucyjnym, dla realizacji, których prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi się u podstaw zasady ochrony praw nabytych, a także czy prawodawca podjął niezbędne działania mające na celu zapewnienie jednostce warunków do przystosowania się do nowej regulacji”. Trzeba przy tym zaznaczyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zasada

„ochrony praw nabytych nie ma zastosowania do praw nabytych niesłusznie lub niegodziwie, a także praw niemających oparcia w założeniach obowiązującego w dacie orzekania porządku konstytucyjnego” /wyrok TK 13.1.2006 r., K 23/03, OTK-A 2006, Nr 1, poz. 8; wyrok TK z 14.7.2003 r., SK 42/01, OTK-A 2003, Nr 6, poz. 63; wyrok z 5.12.2013 r., sygn. K 27/13, OTK-A 2013, Nr 9, poz. 134/.

Zatem podsumowując nadal aktualne poglądy judykatury Trybunału Konstytucyjnego należy stanąć na stanowisku, iż zasada państwa prawnego, a zwłaszcza wynikające z niej zasady: zaufania obywatela do państwa, pewności prawa oraz ochrony praw nabytych nakazują, by zmiana prawa dotychczas obowiązującego, która pociąga za sobą niekorzystne skutki dla sytuacji prawnej podmiotów, powinna być poddana takim przepisom przejściowym, by mogły mieć one czas na dokończenie przedsięwzięć podjętych na podstawie wcześniejszej regulacji, w przeświadczeniu, że będzie ona miała charakter stabilny /wyrok TK z 24.10.2000 r., SK 7/00, OTK 2000, Nr 7, poz. 256; zob. też wyr. TK z 15.2.2005 r., K 48/04, OTK-A 2005, Nr 2, poz. 15; wyrok TK z 29.9.2014 r., K 49/12, OTK-A 2014, Nr 8, poz. 94/.

W opinii konstytucjonalistów w tym prof. dr hab. Marka Chmaja ustawa z listopada 2016 r. rażąco narusza zasadę zaufania obywatela do państwa, zasadę praw nabytych oraz zasadę równości obywateli wobec prawa. Nie zasługuje, bowiem na zaufanie, zdaniem autora prawodawca, który po raz drugi obniża świadczenie emerytalne pewnej grupie osób oraz pozbawia inwalidów całości lub istotnej części otrzymanego świadczenia. Prof. dr hab. Marek Chmaj podnosi także w konkluzji swojej opinii, że „w rzeczywistości projekt nie jest nakierowany na wyrównanie rzeczywistych niesprawiedliwości, lecz ma charakter represyjno-odwetowy. Nie powinno budzić wątpliwości, iż w obecnym brzmieniu projektu /obecnie ustawy/, jego adresaci są karani (...) bez wyroków skazujących pomimo domniemania niewinności i zasady skazania prawomocnym wyrokiem sądu w rozumieniu art. 42 i art. 45 ust. 1 Konstytucji” /opinia prof. dr hab. Marka Chmaja w przedmiocie oceny zgodności z konstytucją projektu ustawy o zmianie

ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin z dnia 25 listopada 2016 r. - dostępna na stronie www.fssm.pl/.

Na zasadzie domniemania konstytucyjności przyjmuje się, iż do czasu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny o niekonstytucyjności danych przepisów są one zgodne z Konstytucją, to jednak pamiętać należy, iż domniemanie to nie wiąże sądy sprawujące wymiar sprawiedliwości, w przypadku gdy powzięta zostanie wątpliwość natury konstytucyjnej w odniesieniu do przepisów, które mają stanowić podstawę orzekania. Stosowanie niekonstytucyjnego przepisu przez sąd orzekający w sprawie stanowiłoby wprost naruszenie gwarancji Konstytucyjnych. Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji, Sądy w sprawowaniu swojego urzędu są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji i ustawom. Zgodnie zaś z art. 8 ust. 2 Konstytucji, przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba że Konstytucja stanowi inaczej.

W świetle powyższego należy stwierdzić, iż sądy winny bezpośrednio stosować Konstytucję z pominięciem niekonstytucyjnych regulacji rangi ustawowej. Mamy wówczas do czynienia ze stosowaniem zasady *lex superior derogat legi inferiori*. Należy podkreślić, iż sam ustrojodawca dopuścił taką możliwość, zastrzegając w art. 8 ust. 2 Konstytucji, iż przepisy Konstytucji są bezpośrednio stosowalne. Z racji przymiotu najwyższego prawa (art. 8 ust. 1 Konstytucji), Konstytucja może być stosowana wprost bez potrzeby pośredniczenia w tym względzie przez normy ustawowe /K. Działocha, Komentarz do art. 8 Konstytucji; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2007, s. 36/. Podnosi się jednak zgodnie, iż warunkiem bezpośredniego stosowania norm Konstytucji jest wystarczająca precyzyjność i konkretność danej normy / K. Działocha, Komentarz do art. 8 Konstytucji; Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2007, s. 36; wyr. TK z 19 maja 1998 r.,

sygn. U 5/97, OTK 1998/4/46/.

Dlatego też w sytuacji wystąpienia stanu faktycznego, którego rozstrzygnięcie prawne miałyby zostać oparte na ustawie sprzecznej z Konstytucją RP sądy powinny bezpośrednio stosować przepisy Konstytucji. Poprzez przyjęcie bezpośredniego stosowania Konstytucji rozumie się na ogół „wydawania aktów prawnych (wyroków i decyzji itp.) przez organy władzy publicznej w wykonaniu przysługujących im kompetencji z mocy konstytucji wprost i wyłączenia na podstawie normy konstytucyjnej, to jest bez potrzeby sięgania do ustawy, która by rozwijała i konkretyzowała przepisy Konstytucji (ustawy pośredniczącej) /zob. L. Gardocki (red.), M Zubik (red.) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Komentarz Tom I. wyd. II Warszawa 2016 r./.

Z art. 8 Konstytucji wprost bowiem wynika, iż Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej (ust. 1) oraz że przepisy Konstytucji stosuje się bezpośrednio, chyba, że Konstytucja stanowi inaczej (ust. 2) (...). Powyższe należy interpretować jako możliwość podjęcia przez sądy rozstrzygnięcia bezpośredniego opierając się jedynie na normie konstytucyjnej bez odwołania się do tekstu ustawy sprzecznej z ustawą zasadniczą /J. Wróblewski Sądowe Stosowanie Prawa, Warszawa 1988 r. s.8/. Niewątpliwie adresatem tej normy są przede wszystkim sądy sprawujące wymiar sprawiedliwości (art. 175 ust. 1), a sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 178 ust. 1). Również art. 193 ustawy zasadniczej nie nakłada na sąd obowiązku zwracania się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu normatywnego z ustawą zasadniczą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Stosowanie Konstytucji nie jest więc zastrzeżone wyłącznie dla Trybunału Konstytucyjnego (art. 188 ust. 1), ale należy również do sądów, zarówno w przypadku zaistnienia luki w prawie, jak i wówczas, gdy sąd dojdzie do przekonania, że przepis ustawy jest niezgodny z Konstytucją i nie powinien być zastosowany w konkretnej sprawie (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2017 r., I UK 325/16, LEX nr 2389585)..

W rozpoznawanej sprawie jest faktem, iż w kwestii sporów

wynikających z odwołań dotyczących stosowania przepisów ustawy z dnia 16.12.2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin /Dz. U. 2016, poz. 2270/ Sąd Okręgowy w Warszawie wystąpił do TK z pytaniem prawnym. Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2018 roku w sprawie o sygnaturze akt XIII 1 U 326/18, Sąd Okręgowy w Warszawie zwrócił się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, czy:

c) art. 15 c, art. 22 a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1 c w związku z art. 13 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (tekst jednolity z dnia 6 maja 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 708 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w związku (Dz. U. z 2016r. poz. 2270) z art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. są zgodne z art. 2, art. 30, art. 32 ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP- z uwagi na ukształtowanie regulacji ustawowej w sposób ograniczający wysokość emerytury i renty mimo odpowiedniego okresu służby, w zakresie w jakim dokonano tą regulacją naruszenia zasady ochrony praw nabytych; zaufania obywatela do państwa prawa i stanowionego przez niego prawa, niedziałania prawa wstecz, powodującego nierówne traktowanie części funkcjonariuszy w porównaniu z tymi, którzy rozpoczęli służbę po raz pierwszy po 11 września 1989r. skutkując ich dyskryminacją;

d) art. 1 i 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) są zgodne z art. 2, art. 7, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art. 109 ust. 1, art. 119, art. 120, art. 61 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, z uwagi na sposób i tryb uchwalenia zaskarżonych przepisów oraz wątpliwości, czy spełnione zostały merytoryczne przesłanki do ich uchwalenia.

Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym zostało oznaczone sygn. akt P 4/18. Do chwili obecnej brak jest wyznaczonego terminu rozprawy pomimo upływu prawie dwóch lat od skierowania pytania prawnego a sprawie nie nadano biegu co ma niewątpliwie zasadnicze znaczenie dla odwołującego się Tadeusza Kubickiego oraz innych uprawnionych, którzy są osobami w zaawansowanym wieku i utrzymują się wyłącznie ze świadczeń pieniężnych z zaopatrzenia emerytalnego-rentowego. Odnosząc te okoliczności i rozważania na grunt niniejszej sprawy w ocenie Sądu Okręgowego w takich okolicznościach należy podjąć rozstrzygnięcie zasadności odwołań w świetle przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz aktualnego stanu prawnego mając szczególnie na względzie jedną z zasad konstytucyjnych jaką jest prawo obywatela do sądu oraz to, że sprawa winna zostać rozstrzygnięta w rozsądnym terminie. Tym bardziej że sprawa w Trybunale dotyczy sfery zabezpieczenia społecznego osób w podeszłym wieku, dla których – również z uwagi na wiek i stan zdrowia – gwarancje wynikające z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka mają szczególnie istotne znaczenie.

Należy również zwrócić uwagę, że Krajowy Trybunał Konstytucyjny stwierdził ponadto, że na treść prawa obywatela dostępu do sądu oraz prawa do właściwej procedury przed sądem /rzetelnego procesu/ „składa się w szczególności: prawo dostępu do sądu, tj. prawo do uruchomienia procedury przed sądem, który ma być organem niezależnym, niezawisłym; (bezstronnym), prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej

zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd" /wyrok z dnia 30 maja 2007 r., SK OTK 2007, nr 6, poz. 53; podobnie w wyrokach TK z dnia: 16 marca 1999 r., SK 19/98, OTK 19 z kwietnia 2001 r., SK 10/00, OTK 2001, nr 3, poz. 52.). W wyroku z dnia 30 maja 2007, SK 6/06, Trybunał Konstytucyjny stwierdzał, że „minimalne wymogi w zakresie rzetelnej procedury wyznacza z jednej strony nakaz podmiotowego, a nie przedmiotowego traktowania uczestników postępowania, z drugiej zaś – zakaz arbitralnego działania sądu. Wymogi te konkretyzują takie zasady jak - nakaz wysłuchania stron; konieczność ujawnienia w czytelny sposób motywów rozstrzygnięcia w stopniu umożliwiającym weryfikację sposobu myślenia sądu, a tym samym unikanie dowolności czy wręcz arbitralność sądu oraz zapewnienie przewidywalności dla uczestników postępowania przez odpowiednią spójność i wewnętrzną logikę mechanizmów, którym jest poddany .

Powyższe przepisy w sposób niezgodny z utrwalonymi od dawna standardami demokratycznymi przyjmują domniemanie winy wszystkich funkcjonariuszy pracujących w latach 1944-1990 w strukturach służb bezpieczeństwa państwa komunistycznego, ale odwołujący się funkcjonariusze, na których spoczywa ciężar dowodu, mogą wykazać „swoją niewinność”.

Tym samym w ocenie Sądu mając na względzie powyższe rozważania oraz stan faktyczny rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że w przypadku ostatniej nowelizacji ustawy emerytalnej doszło do pogwałcenia przez ustawodawcę wszelkich zasad wynikających z art. 2, 64 i 67 Konstytucji RP poprzez arbitralną zmianę regulacji prawnej na niekorzyść objętych nią adresatów, często będących już w bardzo podeszłym wieku i złym stanie zdrowia, uniemożliwiająca im zrekompensowanie poniesionej straty majątkowej, nieusprawiedliwioną ochroną innych wartości konstytucyjnych, nieuzasadnioną nowymi okolicznościami i zdarzeniami społecznymi, będącą jedynie wyrazem pełnej dowolności ustawodawcy w osiągnięciu wyznaczonego sobie celu tj. ukarania, poprzez zubożenie,

funkcjonariuszy pełniących służbę w organach bezpieczeństwa państwa wobec braku indywidualnych podstaw (wyroków skazujących) jedynie na podstawie odpowiedzialności zbiorowej wszystkich pełniących służbę w tych organach.

Reasumując powyższe rozważania Sąd orzekający rozpoznając odwołania T. K. podziela zarzuty niekonstytucyjności w/w przepisów tzw. drugiej ustawy dezubekizacyjnej, dotyczące naruszenia zasad wynikających w szczególności z art. 2, art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3, 67 i 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - zasad ochrony praw słuszenie nabytych, pewności prawa, naruszenia godności, zasady proporcjonalności.

W tej sytuacji, w niniejszej sprawie w świetle zasad wynikających w szczególności z art. 2, art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ust. 1 i ust. 2, art. 67 ust 1 w zw. z art. 31 ust. 3, 67 i 69 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej sąd orzekający mógł odmówić zastosowania niekonstytucyjnego przepisu i rozstrzygnąć sprawę, bo stosowanie Konstytucji nie jest zastrzeżone wyłącznie dla Trybunału Konstytucyjnego (art. 188 ust. 1), ale należy również do sądów, zarówno w przypadku zaistnienia luki w prawie, jak i wówczas, gdy sąd dojdzie do przekonania, że przepis ustawy jest niezgodny z Konstytucją i nie powinien być zastosowany w konkretnej sprawie. Sąd nie ma więc obowiązku zwracania się do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym co do zgodności aktu normatywnego z ustawą zasadniczą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed nim. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że w tym przypadku nie chodzi o przeprowadzanie przez sąd powszechny, niejako w zastępstwie Trybunału Konstytucyjnego, oceny konstytucyjności przepisów ustawowych, lecz o ewentualną „odmowę zastosowania” przepisów, które są niezgodne (zwłaszcza w sposób oczywisty) z przepisami (wzorcami) Konstytucji RP. Nie narusza to kompetencji Trybunału Konstytucyjnego, bo formalnie przepis ten w dalszym ciągu pozostaje w systemie prawnym i może być stosowany przez inne sądy orzekające w takich samych sprawach. Odmowa zastosowania przepisu

ustawy może nastąpić wyłącznie w sytuacji, gdy sąd rozpoznający sprawę nie ma wątpliwości co do niekonstytucyjności przepisu i zachodzi sytuacja „oczywistej niekonstytucyjności przepisu”. W takim wypadku sąd nie ma obowiązku oczekiwania na wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, zwłaszcza, gdy zawieszenie postępowania, a więc pozostawanie sprawy w stanie spoczynania, jest wyjątkiem od szczególnego obowiązku rozpoznawania spraw sądowych bez nieuzasadnionej zwłoki zgodnie z art. 45 Konstytucji /vide postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8.07.2019 r. sygn. akt III AUz 236/19 i powołane tam orzecznictwo/.

Dodatkowo skoro zgodnie z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia a własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej to w konsekwencji należy uznać, że tym samym ustawodawca w znowelizowanej w 2016 r. ustawie emerytalnej naruszył ponadto wskazany przepis Konstytucji RP, w zakresie w jakim pozbawił tę grupę osób zagwarantowanego im świadczenia o charakterze majątkowym. Zatem nowelizację ustawy emerytalnej wprowadzoną ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy emerytalnej należy uznać za naruszającą art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 31 ust. 2 Konstytucji RP. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone decyzje stwierdzając, że Tadeusz Kubicki ma prawo do emerytury policyjnej oraz renty inwalidzkiej policyjnej na zasadach jak przed dniem 1 października 2017r. O kosztach procesu orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., a ich wysokość ustalono na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. 2018, poz. 265 w wersji obowiązującej w dacie wniesienia odwołania czyli 25.09.2017 r., zasądzając od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej koszty procesu w kwocie 360 złotych, na które składały się koszty zastępstwa procesowego.

Sędzia
Sądu Okręgowego w Warszawie

Właściwe podpisy
za zgodność z oryginałem świadczy

data i podpis

Starszy Sekretarz Sądowy
Sądu Okręgowego w Warszawie

Eryka Prząka